H1 358 SHANA TOVA (Kipnis, Levin & Nardi, Nahum) Hyvää vuotta

(päivitelty 21.4.2022)

H1 358 Shana tova (Kipnis, Levin & Nardi, Nahum) Hyvää vuotta
https://gen.fi/h1-358.html

SISÄLLYSLUETTELO

1. Shana tova
2. Teksti v. 1925–1926
3. Jae Tanachista (1. Moos. 1:14)
4. Sanastoa

1. SHANA TOVA

Kipnis, Levin 1923

1 שָׁנָה הָלְכָה, שָׁנָה בָּאָה,
אֲנִי כַּפַּי אָרִימָה:
"שָׁנָה טוֹבָה לְךָ, אַבָּא!
שָׁנָה טוֹבָה לָךְ, אִמָּא!"
שָׁנָה טוֹבָה!

2 שָׁנָה טוֹבָה לְדוֹד גִּבּוֹר,
אֲשֶׁר עַל הַמִּשְׁמֶרֶת.
וּלְכָל־נוֹטֵר בָּעִיר, בַּכְּפָר,
אוֹ: בַּכְּפָר, בַּסְּפָר
בִּרְכַּת־"חֲזַק!" נִמְסֶרֶת.
שָׁנָה טוֹבָה!

3 שָׁנָה טוֹבָה, טַיִס אַמִּיץ,

רוֹכֵב בִּמְרוֹם־שָׁמַיִם.
וְרֹב־שָׁלוֹם, מַלְאָךְ עִבְרִי,
עוֹשֶׂה דַרְכּוֹ בַּמַּיִם.
שָׁנָה טוֹבָה!

4 שָׁנָה טוֹבָה לְכָל־עָמֵל
בַּנִּיר וְגַם בַּמֶּלֶט.
שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה
לְכָל־יַלְדָּה וָיֶלֶד!
שָׁנָה טוֹבָה!

1 שנה הלכה, שנה באה,
אני כפיי ארימה:
"שנה טובה לך, אבא!
שנה טובה לך, אימא!"
שנה טובה!

2 שנה טובה לדוד גיבור,
אשר על המשמרת.
ולכל נוטר בעיר, בכפר
או: בכפר, בספר
ברכת "חזק!" נמסרת.
שנה טובה!

3 שנה טובה, טייס אמיץ,
רוכב במרום שמיים.
ורוב שלום, מלח עברי,
עושה דרכו במים.
שנה טובה!

4 שנה טובה לכל עמל
בניר וגם במלט.
שנה טובה ומתוקה
לכל ילדה וילד.
שנה טובה!

1. Shana halcha, shana ba'a,
ani kapai arima:
"Shana tova lecha, aba!
Shana tova lach, ima!"
Shana tova!

2. Shana tova ledod gibor,
asher al hamishmeret.
Ulchol noter ba'ir, bakfar
o: bakfar, basfar
birkat "Chazak!" nimseret.
Shana tova!

3. Shana tova, tajas amits,
rochev bimrom shamaim.
Verov shalom, malach ivri,
ose darko bamaim.
Shana tova!

4. Shana tova lechol amel

banir vegam bamelet.
Shana tova umtuka
lechol jalda vajeled.
Shana tova!

1. Vuosi on mennyt, vuosi tulee,
minä tahdon kohottaa käteni:
"Hyvää vuotta sinulle, isä!
Hyvää vuotta sinulle, äiti!"
Hyvää vuotta!

2. Hyvää vuotta sankarisedälle,
joka on vartiossa.
Ja jokaiselle vartijalle kaupungissa, kylässä
tai: kylässä, rajalla
toivotetaan "Ole vahva!" -siunaus.
Hyvää vuotta!

3. Hyvää vuotta, rohkea lentäjä,
joka lentää taivaan korkeudessa.
Ja runsasta rauhaa, heprealainen merimies,
joka tekee tiensä veteen.
Hyvää vuotta!

4. Hyvää uutta vuotta jokaiselle työntekijälle
niin uudispellolla kuin rakennuksella.
Hyvää ja makeaa vuotta
jokaiselle tytölle ja pojalle.
Hyvää uutta vuotta!

2. TEKSTI v. 1925–1926

1 שָׁנָה הָלְכָה, שָׁנָה בָּאָה,
אֲנִי כַּפַּי אָרִימָה.
אֵל, נָא תֵּן שָׁנָה טוֹבָה
גַּם לְאַבָּא גַּם לְאִמָּא!

2 וְלַדּוּדִים וְלַדּוֹדוֹת
שָׁנָה טוֹבָה מֻצְלַחַת,
וְלַגַּנִּים וְלַשָּׂדוֹת
שָׁנָה טוֹבָה פּוֹרַחַת!

3 שְׁנַת־בְּרָכָה, שְׁנַת־שִׂמְחָה
לְכָל־יָד עוֹמֶלֶת!
שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה
לְכָל־יַלְדָּה וָיֶלֶד!

1 שנה הלכה, שנה באה,
אני כפיי ארימה.
אל, נא תן שנה טובה
גם לאבא גם לאימא!

2 ולדודים ולדודות
שנה טובה מוצלחת,
ולגנים ולשדות
שנה טובה פורחת!

3 שנת ברכה, שנת שמחה
לכל יד עומלת!
שנה טובה ומתוקה

לכל ילדה וילד!

3. JAE TANACHISTA (1. Moos. 1:14)

14 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ־הַשָּׁמַיִם
לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה
וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים:

4. SANASTOA

SÄE 1

√הלך v. (1 549x) kulkea, mennä, kävellä
tx: pa. perf. yks. 3. fem.

√בוא bo v. (2 565x) tulla/mennä sisään

tx: בָּאָה pa. partis./prees. yks. mask. tulee

tai בָּאָה pa. perf. yks. 3. fem. on tullut

כף כַּף fem. (193x) käsi, kämmen, koura כַּפַּיִם du.
tx: du. + suff. yks. 1. c.

√כפף

√רום v. (166x) olla korkea
tx: hif. kohort. yks. 1. c. käsky itselle: esim. tahdon korottaa

SÄE 2

דּוֹד mask. rakas, setä, tx: setä

דָּוִד henk. mask. Daavid, "rakas, kulta, sylissä keinuteltu"

√נוד liikkua edestakaisin

נַדְנֵדָה fem. keinu, "kiikku"

גִּבּוֹר גיבור adj./mask. (159x) sankarillinen, urhoollinen; sankari, urho
tx: adj. sankarillinen, urhoollinen, "voittoisa"

√גבר peitota, olla voimakkaampi, v. (25x) olla voimakas, urhea

גַּבְרִיאֵל henk. mask. Gavriel,
"minun sankarimieheni on Jumala; so. Kristus itse!"

אֲשֶׁר rel.pron. joka, mikä, jotka, mitkä

√אשר kulkea suoraan: olla ikionnellinen, olla tasanko

אָשֵׁר henk. mask. (43x) Asher [Asser], "onnellinen"

vrt. גָּד henk. mask. (69x) Gad, "onnellinen"

אַשּׁוּר paik. fem. Assyria [> Syyria], Assur, "tasanko"

מִשְׁמֶרֶת משמרת fem. [mem-nom.] (78x) vartio, vartiopaikka,
palvelustehtävä

√שמר v. (467x) vartioida, varjella, noudattaa, tarkkailla,
ottaa huomioon eli "ottaa vaarin"

שֹׁמְרוֹן paik. fem. (110x) Shomron [Samaria]

NH הַשּׁוֹמְרוֹן

√כלל tehdä täydelliseksi

כַּלָּה fem. morsian, "täydellisen kaunis"

כל כָּל־ כול כֹּל pronomin. subst. mask. (5 408x) kaikki, koko, jokainen

נוֹטֵר [נֹטֵר] נותר mask. [pa. partis.] vartija = שׁוֹמֵר = נוֹצֵר

√נטר v. (9x) vartioida, pitää vihaa

vrt. √נצר v. (61x) vartioida, varjella, noudattaa, pitää, säilyttää

עִיר fem. kaupunki עָרִים
tx: be-prep. + art. + yks.

√עור olla näkyvissä muista erotettuna

כְּפָר כפר mask. (2x, Laul. l. 7:12, 1. Aik. 27:25) kylä, "suojapaikka, sovitus(!)", tx: be-prep. + art. + yks.

√כפר v. (101x) peittää, suojata, olla sovitettu

כַּפֹּרֶת fem. liitonarkun kansilevy eli "peitelevy", sovituspaikka, myöh. vaate kaikkein pyhimmässä, jonka päälle ylimmäinen pappi pirskotti sovitusveren, armoistuin
kreik. ἱλαστήριον hilasteerion = Kristus (Room. 3:25)

סְפָר ספר mask. PBHL (akk. supuru, "muuri") raja
tx: be-prep. + art. + yks.

בְּרָכָה fem. siunaus, "polvillaan oleminen", tx: yks. st. constr.
Shalom uvracha! Rauhaa ja siunausta!

שָׁלוֹם וּבְרָכָה!

בְּרָכָה > *בְּרָכַת־ > *בִּרְכַת־ > *בִּרְכַת־
siunaus, toivotus

√ברך olla polvillaan, olla siunattava

בֶּרֶךְ fem. [i-segol.] polvi בִּרְכַּיִם du. polvet

st. suff. בִּרְכּ־

√חזק v. (293x) olla voimakas, vahva, luja, tx: pa. imperat. yks. 2. mask.

יְחֶזְקֵאל henk. mask. Hesekiel, "Jumala on voimakas"

חִזְקִיָּה / חִזְקִיָּהוּ henk. mask. Hiskia,
"Jahve/Herra on minun voimani"

rinn. יְחִזְקִיָּה "Jahve/Herra on voimakas"

√מסר v. (2x) luovuttaa, antaa, PBH kertoa
tx: nif. partis./prees. yks. fem.

SÄE 3

טייס טַיָּס mask. [kattaal-tekijänn.] NH lentäjä, pilotti

√טוס [טיס] v. PBH lentää

[< טוש (טוּשׁ) v. (1x, Job 9:26) lentää syöksyen]

טַבָּח mask. [kattaal-tekijänn.] "teurastaja", kokki

√טבח teurastaa; teurastaa ruoaksi ja valmistaa ruoka > tappaa (?)

שַׁבָּת mask. [kattaal-tekijänn.] sapatti, "lepääjä eli Kristus haudassa!"

אַמִּיץ adj. (6x) voimakas, vahva, luja, rohkea

√אמץ v. (41x) olla vahva, voimakas, luja, rohkea

אָמוֹץ henk. mask. (13x) Amots [Amos, Aamos] "voima"

– profeetta Jesaja oli Amotsin poika, "voiman poika" (Jes. 1)

√רכב v. (78x) ratsastaa, kuljettaa ajoneuvoa

tx: pa. partis./prees. yks. mask.

רַכֶּבֶת fem. NH juna, "rautahepo"

מָרוֹם מרום mask. [maakool-nom.] (54x) korkeus, huippu מְרוֹם־

√רום v. (166x) olla korkea

אַבְרָם henk. mask. Avram, "korkea isä" tai "isä on korkea"

יִרְמְיָהוּ henk. mask. Jirmejahu, "Jahve/Herra on korkea"

רָמָה paik. fem. Rama, "kukkula"

שָׁמַיִם mask. du. taivas, taivaat, "kaksoistaivas", "jossa/josta kaksoisvesi"

שֶׁ- < אֲשֶׁר rel.pron. joka, mikä, jotka, mitkä

מ vesi

-ַיִם du.

רֹב mask. runsaus רֹב־ [BH myös רָב־] רַבִּים

√רבב olla suuri, monilukuinen, runsas

רַב adj. runsas, suuri, monilukuinen

רַב mask. päällikkö, johtaja, opettaja, rabbi

רַבִּי "minun suureni"

√שלם v. olla ehyt, rikkomaton, kokonainen, pi. maksaa

אֲנִי שָׁלוֹם

(Ps. 120:7) Minä Olen Rauha

הוּא שְׁלוֹמֵנוּ

(Ef. 2:14) Hän on meidän Rauhamme

מלח מַלָּח mask. [kattaal-tekijänn.] (4x) merimies
("soutaja" eli "veden pinnan rikkoja" tai "suolaaja")

√מלח v. (5x) tunkeutua, läpäistä: suolata

מֶלַח mask. [i-segol.] (14x) suola, "tunkeutuja, läpäisijä"

יַם־הַמֶּלַח paik. mask. Kuollutmeri, Suolameri

– vaihtoehtoisen etymologian mukaan tekijännimi "malach" johtuu akkadin kielen merimiestä tarkoittavasta sanasta "malahu"
– "malahu" on puolestaan johtunut sumerin kielen sanoista "ma" laiva sekä "lah" kulkeva.
– "malahu" olisi siis "laivassa kulkeva"

√עבר kulkea toiselle puolelle: mennä ohi, yli, läpi

עִבְרִי adj./subst. läpikulkeva; heprealainen

√עשה (עשׂי) v. tehdä (Tanachin 3. yleisin verbi)

עוֹשֶׂה pa. partis./prees. yks. mask. tekevä

דֶּרֶךְ mask./fem. (NH fem.) [a-segol.] tie דְּרָכִים
tx: yks. + suff. yks. 3. mask.

SÄE 4

עמל עָמֵל adj./mask. (9x) vaivattu, vaivaa näkevä, raatava; työläinen, työntekijä

√עמל v. (12x) nähdä vaivaa, raataa, ponnistella, tehdä työtä

ניר נִיר

– 1. mask. (3x) uudispelto
– 2. henk. mask. (fem.) Nir
– erittäin yleinen miehennimi Israelissa (2 % naisia)

נירה נִירָה henk. fem. Nira (< Nir)
– yleinen naisennimi Israelissa

נירית נִירִית henk. fem. Nirit (< Nir)
– yleinen naisennimi Israelissa

גַּם konj. myös

מלט מֶלֶט mask. (1x, Jer. 43:9) muurilaasti, NH sementti, betoni, concrete

מתוק מָתוֹק adj./mask. (12x) makea, miellyttävä, suloinen;

NH makeus, tx: ve-konj. + yks. fem. מתוקה מְתוּקָה

√מתק v. (6x) olla makea, hyvänmakuinen, miellyttävä

יֶלֶד mask. [a-segol.] lapsi [וָיֶלֶד] NH וְיֶלֶד

יַלְדָּה fem.

יַלְדּוּת fem. [abstr. subst.] lapsuus

מַלְכּוּת fem. [abstr. subst.] kuninkuus, kuninkaan valta

SANASTOA, TEKSTI v. 1925–1926

מוצלח מֻצְלָח adj. [huf. partis.] onnistunut, menestyksekäs

מוצלחת מֻצְלַחַת fem.

√צלח onnistua, menestyä

בְּהַצְלָחָה!

פּוֹרֵחַ adj. [pa. partis.] kukoistava

פורחת פּוֹרַחַת fem.

√פרח kukkia, kukoistaa

פֶּ֫תַח mask. [i-segol.] kukka